

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 11, 2021 | 25.11.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.11.87](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.87)

УДК 657.21

*М. О. Мельничук,
к. е. н., старший викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку,
Харківський торгівельно-економічний інститут УІПА, м. Харків
ORCID ID: 0000-0002-2113-3676*

*О. О. Грінько,
магістр кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку,
Харківський торгівельно-економічний інститут УІПА, м. Харків
ORCID ID: 0000-0003-3485-8171*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРИ ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

*М. Melnychuk
PhD in Economics, Senior Lecturer of the Department of International Business, Finance and Accounting, Kharkiv Institute of trade and economic YEPA
O. Grinko
Master's student of the Department of International Business, Finance and Accounting, Kharkiv Institute of trade and economic YEPA*

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF COST MANAGEMENT IN THE FORMATION OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE ENTERPRISE

У сучасних умовах розвитку найважливішим показником ефективності будь-якого підприємства є його результативність, що складається з кількох складових фінансово-господарської діяльності. Найважливішими і відомими складовими є виручка, витрати, оборот, прибутковість, інвестиції. Дослідження витрат як на глибокому теоретичному рівні, так і на рівні конкретного підприємства є основою для прийняття наукових рішень на всіх рівнях управління – загальнодержавному, регіональному, рівні окремого підприємства. Вивчення сутності витрат, особливостей управління ним має на меті не лише розкрити фундаментальні аспекти формування витрат та їх мінімізації, а й розкрити можливості подальшого зниження. У цих умовах зростає значення сучасного теоретичного аналізу, що розкриває всю різноманітність поняття «витрати» як однієї з найважливіших економічних категорій.

In modern conditions of development the most important indicator of efficiency of any enterprise is its efficiency consisting of several components of financial and economic activity. The most important and well-known components are revenue, expenses, turnover, profitability, investment. The study of costs both at a deep theoretical level and at the level of a particular enterprise is the basis for making scientific decisions at all levels of government - national, regional, individual enterprise level. The study of the essence of costs, the peculiarities of its management aims not only

to reveal the fundamental aspects of the formation of costs and their minimization, but also to reveal the possibilities of further reduction. In these conditions, the importance of modern theoretical analysis, which reveals the diversity of the concept of "costs" as one of the most important economic categories.

Today, the costs are considered by a significant number of domestic and foreign scientists and scientists. They conduct research on theoretical and practical aspects of cost accounting, in particular, consider the concept and classification of costs, accounting methods, cost reduction, consistency of tax and accounting, cost audit techniques, cost management efficiency, while considering them in various sectors of the economy.

Costs are the object of accounting and management accounting, as well as form the cost of products (works, services). In management accounting, there are both classifications of costs adopted in accounting, and additional classifications selected by the company for management decisions. Classification of costs will allow to analyze the financial and economic activities of the enterprise. The grouping of costs is important when carrying out activities to plan the development of the enterprise. Production costs are divided into direct and overhead. Among the latter are the costs of production and general production purposes. Production costs in combination with direct form the production cost of production. The full value of the cost requires the inclusion of overhead costs. Each type of expenditure has its own list of expenditure items, which in the list are grouped into groups and divided into elements.

The purpose of the work is to substantiate the organizational and methodological provisions and practical generalization of accounting and cost analysis and the development of appropriate recommendations for their improvement.

Ключові слова: витрати; класифікація витрат; групування витрат; облікова політика; управління витратами.

Keywords: costs, cost classification, cost grouping, accounting policy, cost management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку найважливішим показником ефективності будь-якого підприємства є його результативність, що складається з кількох складових фінансово-господарської діяльності, однією з яких є витрати. Класифікація витрат дозволить провести аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Угруповання витрат має важливе значення при проведенні заходів щодо планування розвитку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні витрати розглядає значна кількість вітчизняних та зарубіжних вчених та науковців. Серед них можна виділити таких як: О. С. Бородкін, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, А. М. Герасимович, С. Ф. Голов, З. В. Гуцайлюк, З. В. Задорожний, Г. Г. Кірейцев, Я. Д. Крупка, М. В. Кужельний, А. М. Кузьмінський, В. О. Ластовецький, В. Г. Линник, Б. М. Литвин, О. В. Олійник, М. С. Пушкар, В. В. Сопко, І. Д. Фаріон, М. Г. Чумаченко, С. І. Шкарабан. Вони проводять дослідження щодо теоретичних та практичних аспектів обліку витрат, зокрема, розглядають поняття та класифікацію витрат, методи обліку, зниження витрат, узгодженість податкового та бухгалтерського обліку, методики проведення аудиту витрат, ефективності управління витратами, при цьому розглядають їх у різних галузях економіки.

Постановка завдання. Метою роботи є обґрунтування організаційно-методичних положень та практичне узагальнення обліку і управління витратами й розробка відповідних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] та П(С)БО 16 «Витрати» [2] витрати визначаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) [3] визначають витрати як зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів, або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

Згідно Податковий кодекс України [4] витрати – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, у результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або

збільшення зобов'язань, унаслідок чого зменшується власний капітал (окрім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником).

В. Г. Козак [5] надає таке визначення: витрати підприємства – одна із важливих категорій управлінського обліку та якісної оцінки діяльності підприємства. Для управління необхідно знати не просто витрати, а інформацію про витрати на будь-що (продукт або його партію, послуги). Г. В. Козаченко [6], Л. М. Хлап'юнов [6], Г. А. Макухін [6], Ю. С. Погорелов [7] зазначають щодо витрат: неминучі затрати підприємства, які сформувалися раніше та перетворилися на минулі в цьому звітному періоді. О. А. Мошковська [8] надає визначення витрат, як вартісне оцінювання ресурсів, які підприємство використовує в процесі здійснення своєї господарської діяльності. В. К. Скляренко [9] визнає витратами ті, що відносяться до певного періоду часу, документально підтверджені, економічно виправдані (обґрунтовані), такі, що повністю перенесли свою вартість на реалізовану за цей період продукцію.

Тобто, витрати – це зменшення коштів організації або збільшення її боргових зобов'язань через їхнє спрямування на поповнення власних ресурсів. Це відбувається: при придбанні сировини та матеріалів, купівлі обладнання, виплаті винагороди за працю, платі за спожиті послуги, сплаті податків тощо. Відбувається зменшення одного активу та одночасне збільшення іншого активу. Витрати обов'язково: мають грошовий вираз, спрямовані виконання цілей і завдань організації.

Класифікація витрат за економічними елементами – важливий момент у обліку підприємства, адже від них залежить здобутий фінансовий результат. Впорядкувати витрати необхідно не тільки для зручності обліку та дотримання вимог нормативних документів, а й щоб отримати показники структури витрат для планування, проведення аналізу діяльності, для прийняття рішень щодо стратегічного розвитку підприємства.

Угрупування витрат з економічними елементами також необхідна під час планування виробництва, складанні кошторисів витрат, визначення потреби виробництва у певних ресурсах. Призначення класифікації з економічними елементами витрат проявляється і під час проведення фінансового аналізу діяльності підприємства (рисунок 1).

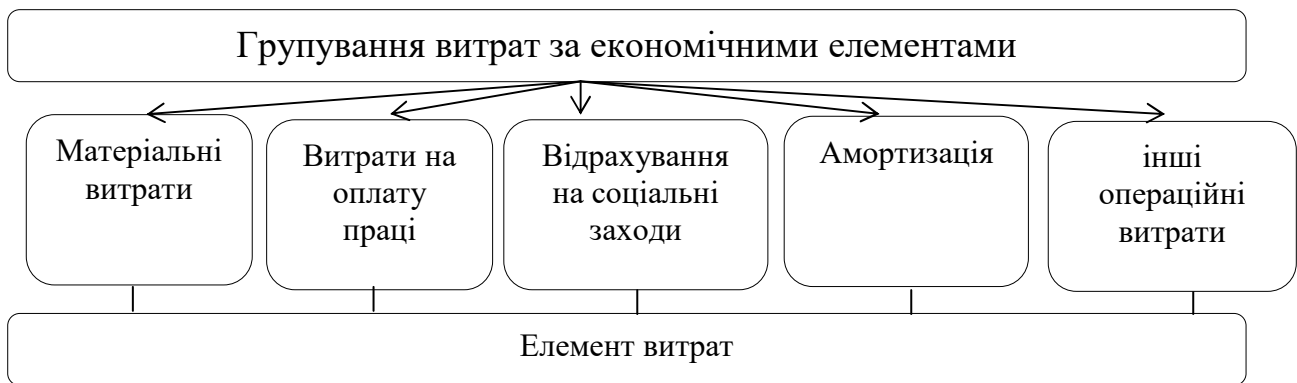

Рисунок 1. Групування витрат за економічними елементами

Класифікація з економічних елементів виявляється у вартісному вимірі, збирає групи однорідні види спожитих ресурсів. При цьому на даному етапі не відбувається розподілу витрат на конкретний вид продукції, тобто розрахунку собівартості продукції, а відбувається збирання та угрупування даних за всіма витратами, які згодом будуть використовуватися при розрахунку собівартості продукції, калькулюванні її вартості.

Групування витрат за економічними елементами є базою для планування оборотних коштів підприємства, оскільки дозволяє проаналізувати, що витрачено за поточний звітний період.

Для ефективної організації обліку та правильного визначення собівартості виробництва продукції (робіт, послуг) раціонально застосовувати класифікацію витрат за такими ознаками (таблиця 1).

Таблиця 1.
Класифікація витрат для організації обліку

№ з/п	Ознаки	Вид витрат
1	За центрами відповідальності (місцем виникнення витрат)	Витрати виробництва, цеху, дільниці, технологічного переділу, служби тощо
2	За видами продукції, робіт, послуг	Витрати на вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, деталі, вузли, замовлення, процеси тощо
3	За відношенням витрат до процесу виробництва	Основні, накладні
4	За способами віднесення на собівартість продукції (робіт, послуг)	Прямі, непрямі
5	За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	Змінні, постійні
6	За єдністю складу (однорідністю) витрат	Одноелементні, комплексні
7	За доцільністю витрачання	Ефективні (продуктивні), неефективні (непродуктивні)
8	За відношенням до собівартості продукції (робіт, послуг)	Витрати на продукцію, витрати періоду
9	За періодами визнання (часом виникнення)	Витрати поточні, майбутніх періодів та майбутні витрати
10	За можливістю здійснення контролю за витратами	Контрольовані, неконтрольовані
11	За видами витрат (економічним змістом)	Витрати за економічними елементами, витрати за статтями калькуляції

Статті витрат на виробництво продукції поділяються на кілька видів, кожен із яких включає у собі певні групи, своєю чергою поділяються на елементи. Перед початком випуску будь-якої продукції складається перелік витрат, необхідні виготовлення певного обсягу цієї продукції. Обсяг продукції називається калькуляційною одиницею, а перелік – калькуляцією. Калькуляція проводиться в двох випадках:

1) кількісному, що визначає необхідні для виробництва обсяги прямих матеріальних та трудовитрат, перелік та приблизний відсоток накладних витрат. Цей варіант калькуляції кладеться в основу опису технологічного процесу виробництва та використовується протягом усього часу роботи з продукцією;

2) вартісному, в якому витрати відображаються в їх грошовій оцінці. Така калькуляція залежить як від рівня цін, так і від співвідношення між прямими і накладними витратами, що фактично складається. Тому її формують із достатньою регулярністю, отримуючи документ, що відображає динаміку величини собівартості та дає можливість призначати для продукції адекватну ціну реалізації.

Ще різноманітнішою за видами є угруповання витрат з метою управлінського обліку. Виробничі витрати є основним об'єктом управлінського обліку. Даний вид обліку виробничих витрат дозволяє:

- 1) спланувати витрати;
- 2) у розрізі деталізованої аналітики на регулярній основі збирати та аналізувати інформацію про витрати;
- 3) проводити поглиблений аналіз відхилень реальних витрат від планових показників;
- 4) приймати управлінські рішення за рівнем, складом, структурою, обсягом та іншими показниками виробничих витрат.

Для цілей управлінського обліку виробничі витрати можуть класифікуватися (рисунок 2).

Рисунок 2. Класифікація виробничих витрат для цілей управлінського обліку

Виробничі витрати в управлінському обліку можуть класифікуватися іншими способами та за іншими принципами відповідно до потреб конкретного підприємства.

Основною метою управлінського обліку є надання керівництву підприємства інформації, яка потрібна для аналізу задля прийняття управлінських рішень.

Управлінські дані щодо витрат служать для вирішення таких завдань:

- 1) аналіз вироблених витрат;
- 2) оптимізація та управління витратами (з кінцевою метою мінімізувати витрати та цим збільшити прибуток);
- 3) побудова прогнозів та планів щодо основних видів діяльності;
- 4) розрахунки за новими проектами для вибору найкращого варіанта витратної політики.

Аналіз витрат з погляду управління дозволяє розділити їх у що дають і які дають комерційний ефект. Відповідно, управлінські рішення потім будуються за принципами:

- 1) працювати далі з ефективними витратами (наприклад, оптимізувати їхню величину);
- 2) намагатися максимально виключити неефективні. Повністю виключити витрати, що не дають ефекту, складно. Однак, визначивши типові для конкретного підприємства види неефективних витрат та налагодивши систему контролю та відповідальності, можна значно знизити їхню кількість.

Ще один популярний серед управлінців вид класифікації витрат – виділення в окрему групу витрат, які можуть з'являтися у процесі додаткового виробництва до стандартних. Наприклад, це може бути пов'язане з пробним випуском нової продукції або з впровадженням модифікацій у стандартний продукт. Виявлення таких додаткових витрат дозволяє оцінити їхній вплив на кінцевий результат від продажів зміненої продукції – зменшення у зв'язку з додатковими витратами на випуск.

Різниця між інкрементними та маржинальними витратами полягає в об'єкті, за яким аналізують витрати:

- 1) інкрементні обчислюються для партії продукції;
- 2) маржинальні – для одиниць.

Процес прийняття управлінського рішення характеризується тим, що необхідно прорахувати кілька варіантів рішення, порівняти їх та вибрати оптимальний. За основу таких розрахунків часто береться саме витратний підхід. При цьому в різних варіантах виходитимуть різні значення обсягу витрат. Ось ця різниця між двома варіантами і називатиметься диференціальними витратами.

При виборі того, які види продукції випускатиме підприємству, виникають ситуації, за яких випуск одних товарів обмежує або виключає випуск інших. Наприклад, у випадках, коли є обмеження щодо фондівіддачі або забезпечення ресурсами.

Для ухвалення управлінського рішення аналізуються всі можливі варіанти випуску. При цьому в розрахунках враховується такий специфічний вид витрат як альтернативні.

Альтернативні витрати – це віртуальний показник витрат за тими видами продукції, від виробництва яких відмовилися на користь тих, що випускаються. Показник дозволяє визначити розрахункове значення віртуального ж втраченого прибутку від випуску «відмовної» продукції, що не відбувся. Розрахунок альтернативних витрат схожий на диференціальні розрахунки. Також беруться кілька можливих варіантів дій, аналізуються у потрібних розрізах та порівнюються.

Для правильності організації обліку витрат та прибутку у наказі про облікову політику слід передбачити наступні положення наведені на рисунку 3.

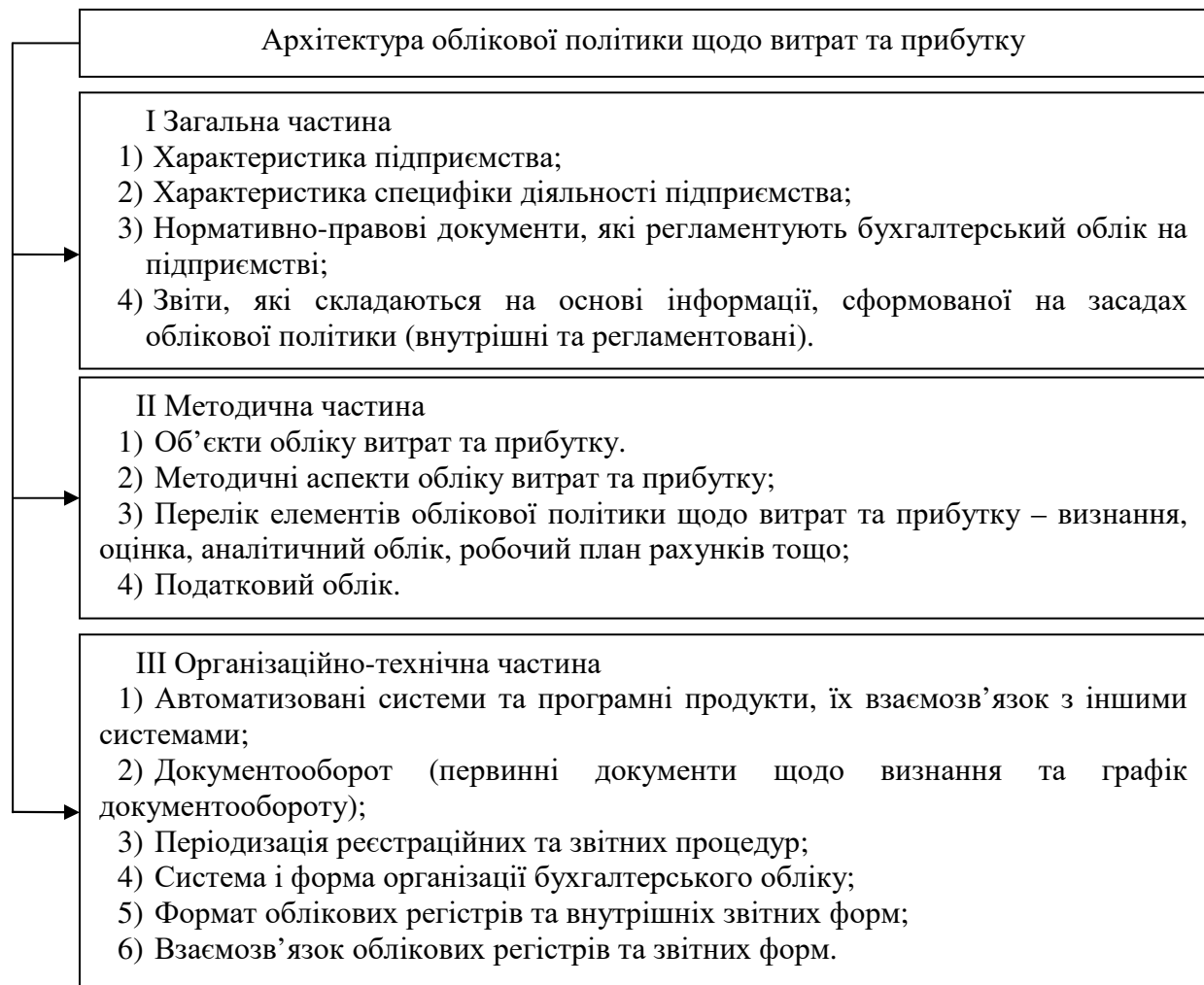
Положення в наказі про облікову політику щодо формування даних щодо витрат та прибутку

- 1) первинні документи з обліку витрат та графік їх документообігу;
- 2) вибір класу рахунків для обліку витрат;
- 3) перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в обліку витрат;
- 4) склад витрат майбутніх періодів та порядок їх списання;
- 5) порядок віднесення витрат на фінансові результати;
- 6) склад витрат, які формують собівартість виробництва та реалізації продукції;
- 7) перелік статей калькуляції;
- 8) методи калькулювання собівартості продукції;
- 9) методи розподілу витрат виробництва продукції в незавершеному виробництві;
- 10) перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат;
- 11) метод розподілу загальновиробничих витрат (визначення бази розподілу);
- 12) розподіл витрат за виробничим підрозділами та центрами виникнення витрат;
- 13) перелік об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання та калькуляційних одиниць;
- 14) система обліку витрат;
- 15) варіант зведеного обліку витрат виробництва;
- 16) методи розробки бюджетів витрат та аналізу відхилень фактичних показників від бюджетних;
- 17) формування, розподіл та напрями використання прибутку;
- 18) методи аналізу витрат та прибутку.

Рисунок 3. Положення в наказі про облікову політику щодо формування даних щодо витрат та прибутку
Джерело: складено автором

Облікова політика визначає правила обліку підприємства для конкретних об'єктів обліку з метою формування достовірної звітності, а тому інформація про витрати підприємства є інформативною й важливою для прийняття рішень. Ученими часто зауважується на складових облікової політики на підприємстві, узагальнивши їх рекомендації, нами запропоновано узагальнену архітектуру облікової політики щодо витрат та прибутку (рисунок 4).

Рисунок 4. Архітектура облікової політики витрат та прибутку

Джерело: складено автором

П(С)БО 16 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. Норми цього положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності.

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Якщо витрати неможливо прямо пов'язати з доходами певного періоду, то вони відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

Наступні витрати у бухгалтерському обліку не відносяться до витрат, а визнаються оплатою: придбання основних засобів; внесення коштів у капітали інших організацій; перерахування на користь комітента, принципала за договорами комісії та агентськими договорами; попередня оплата у рахунок придбання запасів та (або) послуг; погашення кредиту, позики.

Відобразити у бухгалтерському обліку витрати можна лише на підставі первинного облікового документа, що містить усі необхідні реквізити.

В якості найбільш застосовуваних первинних документів для обліку витрат можна відзначити:

- 1) по амортизації – «Розрахунок амортизації основних засобів»;
- 2) по виробничих запасах – «Лімітно-забірна картка», «Накладна вимога на відпуск матеріалів», «Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів»;
- 3) витрат на відрядження – Авансовий звіт.
- 4) робіт і послуг підрядників – «Рахунок-фактура», «Акт на приймання виконаних підрядних робіт»;
- 5) заробітної плати – «Табель обліку використання робочого часу», а також, складена на його підставі «Розрахунково-платіжна відомість».
- 6) інші витрати – квитанції за ЖКП, інші квитанції та витрати за договорами.

Для обліку та узагальнення інформації про витрати Планом рахунків призначено 8 та 9 клас рахунків, а саме витрати за елементами та витрати діяльності відповідно. Використовуючи 9 клас рахунків, відкриваючи аналітичні рахунки задля конкретизації витрат, виходячи зі специфіки діяльності, конкретних потреб, завдань управління та контролю. Синтетичний та аналітичний облік операцій з витратами здійснюється в журналі №5 та відомостях 5.1.

Синтетичний облік витрат на рахунках бухгалтерського обліку показано на рисунку 5 [10].

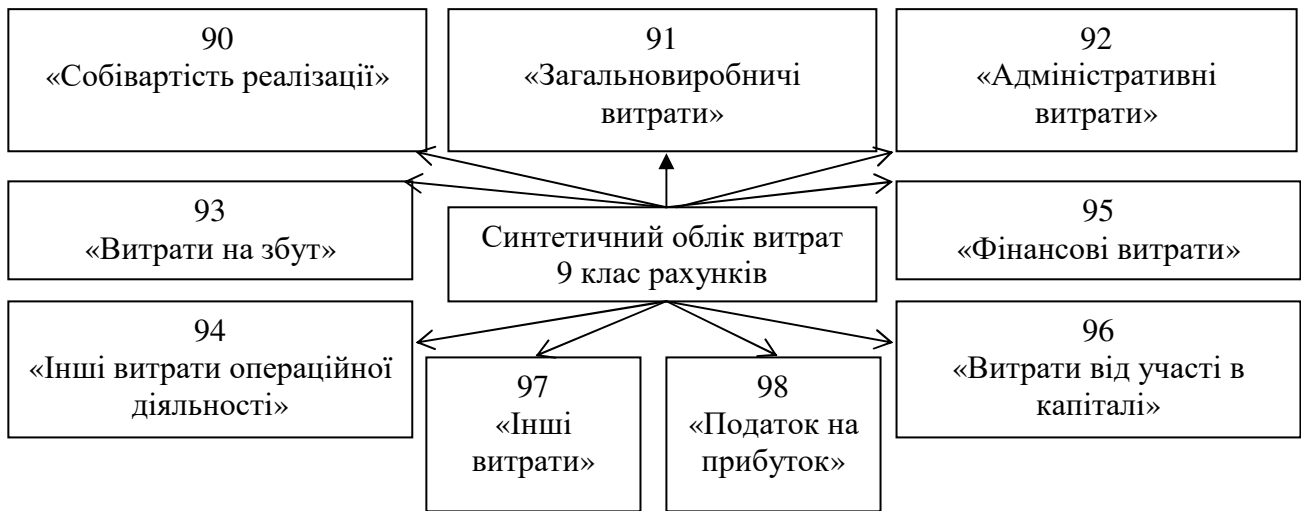

Рисунок 5. Синтетичний облік витрат на рахунках бухгалтерського обліку використовуючи 9 клас рахунків

Порядок розподілу загальновиробничих витрат та формування собівартості продукції з удосконаленням синтетичних рахунків обліку показано на рисунку 6.

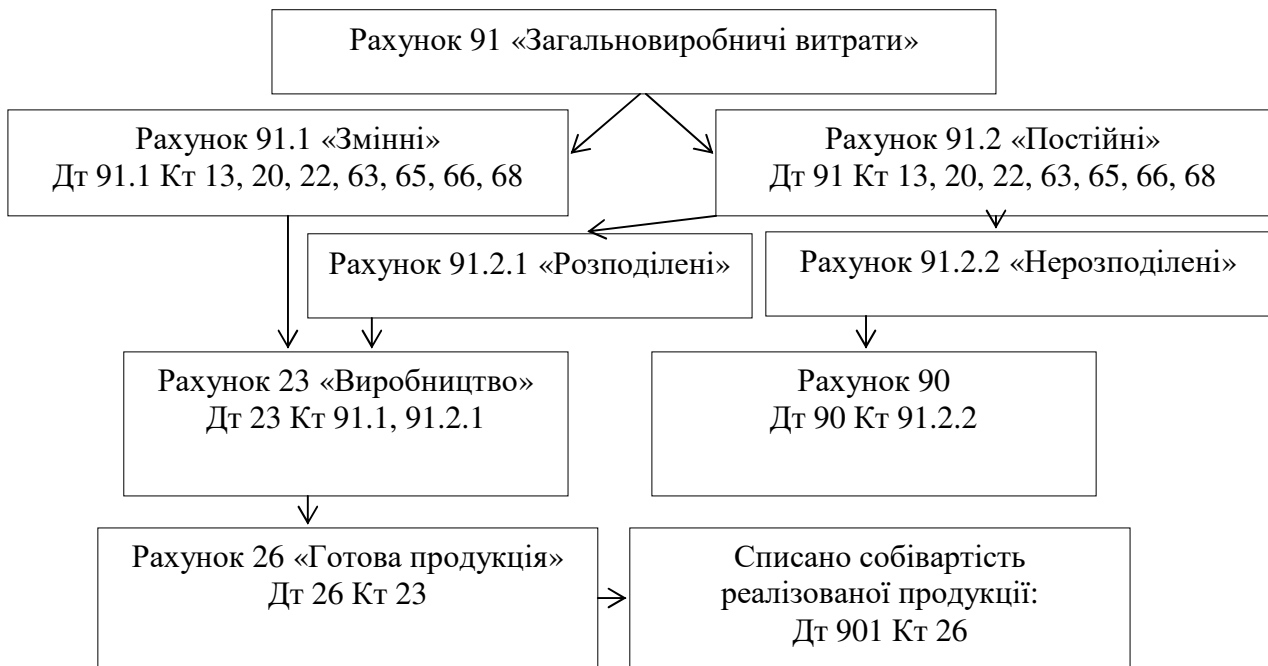

Рисунок 6. Порядок розподілу загальновиробничих витрат та формування собівартості продукції

Висновки. Тобто, витрати є об'єктом бухгалтерського та управлінського обліку, а також формують собівартість продукції (робіт, послуг). В управлінському обліку існують як класифікації витрат, прийняті в бухгалтерському обліку, так і додаткові класифікації, обрані підприємством для прийняття управлінських рішень. Класифікація витрат дозволить провести аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Угрупування витрат має важливе значення при проведенні заходів щодо планування розвитку підприємства. Витрати виробництва діляться на прямі і накладні. Серед останніх виділяються витрати виробничого та загальновиробничого призначення. Виробничі витрати у поєднанні з прямими утворюють виробничу собівартість продукції. Повна величина собівартості потребує включення до неї загальновиробничих витрат. До кожного виду витрат формується свій перелік статей витрат, які у переліку об'єднуються у групи і поділяються на елементи.

Без організації чіткої та злагодженої облікової системи неможливо отримати повну та достовірну інформацію про витрати, адекватно побудувати систему ціноутворення, контролювати раціональне використання ресурсів та формування прибутку.

Список літератури.

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2003 р. № 73 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>. – Станом на 10.11.2021. – Назва з екрана.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. – Станом на 10.11.2021. – Назва з екрана.
3. Концептуальні основи МСБО [Електронний ресурс]: від 01 вересня 2010 р. № 929_009 // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text. – Станом на 10.11.2021. – Назва з екрана.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. – Станом на 20.10.2021. – Назва з екрана.
5. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка // Реформування економіки України: стан та перспективи : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 листопада 2009 р.). Київ : МІБО КНЕУ, 2009.
6. Козаченко Г. В. Управління затратами підприємства / Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов, Л. Ю. Хлапшов, Г. А. Макухін: [монографія]. – Київ: Лібра, 2007. – 320 с.
7. Погорелов Ю. С. Облік витрат на екологізацію діяльності підприємства / Ю. С. Погорелов, В. В. Вахлакова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. – 2016. – Вип. 1. – С. 255-262. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2016_1_44.
8. Мошківська О. А. Облік затрат і калькулювання собівартості продукції згідно з вітчизняним законодавством: подальший розвиток і шляхи вдосконалення. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2009. № 3. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/91138/89185.pdf>
9. Склярєнко В. К. В чому різниця між затратами, витратами і витратами виробництва [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.elitarium.ru/zatraty-rashody-izderzhki-aktivy-proizvodstvo-buhgalterskij- upravlencheskij-uchet/> – Станом на 20.10.2021. – Назва з екрана.
10. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 21 грудня 1999 р. № 892/4185 // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>. – Станом на 10.11.2021. – Назва з екрана.

References.

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2003), Order of the Ministry of Finance of Ukraine “National Regulation (Standard) of Accounting 1 "General requirements for financial reporting"”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (Accessed 10 Nov 2021).
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (1999), Order of the Ministry of Finance of Ukraine “National Regulation (Standard) of Accounting 16 "Expenditures"”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (Accessed 10 Nov 2021).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Conceptual bases of IAS, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text (Accessed 10 Nov 2021).
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine Zakon Ukrainy “Tax Code of Ukraine”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (Accessed 20 Oct 2021).
5. Kozak, V. H. (2009), “Definition of the concept of "costs" and their evaluation”, *Materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 26–27 lystopada 2009 r.)* [Materials of the IV International scientific-practical conference (Kyiv, November 26-27, 2009)], Reformuvannia ekonomiky Ukrainy: stan ta perspektyvy [Definition of the concept of "costs" and their evaluation // Reforming the economy of Ukraine: status and prospects], MIBO KNEU, Kyiv, Ukraine.
6. Kozachenko, H. V. Khlaponov, L. Yu. And Makukhin, H.A. (2007), *Upravlinnia zatratamy pidpriemstva* [Enterprise cost management], Libra, Kyiv, Ukraine, P. 320.
7. Pohorelov, Yu. S. and Vakhlakova, V. V. (2016), “Accounting of costs for the greening of the enterprise”, *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Ser. : Ekonomika*, vol. 1, pp. 255-262, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2016_1_44.
8. Moshkovska, O. A. (2009), “Cost accounting and product costing in accordance with domestic legislation: further development and ways to improve”, *Visnyk Zhytomirskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, vol. 3, available at: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/91138/89185.pdf>

9. Skliarenko, V. K. “What is the difference between costs, expenses and production costs”, [Online], available at: <http://www.elitarium.ru/zatraty-rashody-izderzhki-aktivy-proizvodstvo-buhgalterskij-upravlencheskij-uchet/> (Accessed 20 Oct 2021).

10. The Ministry of Finance of Ukraine (1999), Order of the Ministry of Finance of Ukraine “Chart of accounts of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (Accessed 10 Nov 2021).

Стаття надійшла до редакції 16.11.2021 р.